

LES RUTES DE CAVANILLES

El Dr. Jaime Güemes, cap de conservació del Jardí Botànic de València, ha preparat uns recorreguts per l'interior del Jardí. S'hi podran contemplar un gran nombre de plantes que Cavanilles descrigué en els seus viatges pel nostre país o a partir de les mostres de tot el món que li portaren d'expedicions. Tothom podrà, sense sortir de la ciutat, gaudir del bell espectacle de veure reunida la vegetació que encisà el naturalista. MÈTODE fa una selecció de dotze plantes que hom trobarà fent un agradable passeig pel Botànic i alhora us convida a participar en aquestes rutes d'homenatge que serviran per a conèixer de prop la nostra vegetació i gaudir del temps d'oci a l'aire lliure.

PLANTES D'AMÈRICA I AUSTRÀLIA

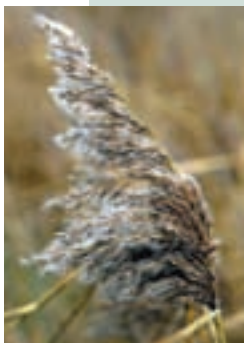
1. *Acrostichum bifurcatum* Cav., *Anales Hist. Nat.* 1: 105 (1799) [POLYPODIACEAE] = *Platynerium bifurcatum* (Cav.) C. Chr.

Aquesta coneguda planta epífita, anomenada comunament *cuerno d'ant*, és natural del sud-est d'Àsia i Austràlia. Cavanilles va quedar meravellat amb la singularitat de les seues fulles, originals i sorprenents pel que fa a la forma i la consistència.

2. *Arundo australis* Cav., *Anales Hist. Nat.* 1: 100 (1799) [GRAMINEAE] = *Phragmites australis* (Cav.) Steudel

Al canyet o canyissot Cavanilles l'anomenà *australis* per venir de l'hemisferi austral, tanmateix destacà la seua utilitat per ser trenat i fer teixits o cistelles. Aquesta gramínia de distribució mundial viu a les ribes dels rius i les llacunes i és semblant a la canya comuna.

3. *Cassia floribunda* Cav., *Descr. Pl.*: 132 (1802) [LEGUMINOSAE]

Aquesta bella lleguminosa aplegà a Cavanilles des de Mèxic i la utilitzà des d'aleshores en nombroses classes de botànica. La seua intensa i prolongada floració li valgué el nom de *floribunda*. Aquesta tardor la podem trobar al Jardí florint de forma exhaustiva des del setembre.

4. *Pavonia hastata* Cav., *Diss.* 3: 138, t. 47 (1787) [MALVACEAE]

Cavanilles estudià intensivament la família de les malvàcies i descrigué així aquesta planta de flor hermafrodita i origen tropical. La seua floració s'inicia a finals de l'estiu, però podem gaudir-ne fins l'hivern. Si observem la forma de llança romana de la seua fulla entendrem que el botànic l'anomenà *hastata*.

5. *Salvia involucrata* Cav., *Icon.* 2: 3, t. 105 (1793) [LABIATAE]

Aquesta sàlvia visqué als Jardins del Real Jardín Botánico de Madrid provinent de Mèxic i fou descrita també per Cavanilles. Com de la resta de sàlvies, el científic en destacava els colors cridaners de les flors. La *involucrata* mostra esplendorosa la seua floració púrpura al novembre.

6. *Salvia leucantha* Cav., *Icon.* 1: 16, t. 24 (1791) [LABIATAE]

Aquesta esplendorosa sàlvia d'origen mexicà que floreix al ple de l'hivern, entre novembre i desembre, enlluernà al botànic valencià. De calze violaci, va ser la seua corol·la blanca el que li valgué el nom. Destaca el seu estès ús ornamental.

PLANTES VALENCIANES

7. *Antirrhinum triphyllum* Cav., *Icon.* 2: 61, t. 179 (1793), non L., *Sp. Pl.*: (1753) [SCROPHULARIACEAE]

= *Linaria cavanillesii* Chav.
Entre abril i juny podem trobar aquesta planta florint a les rocalles amb ombriu de les serres d'interior de València i Alacant. I allí mateix, a Albaïda, la trobà Cavanilles en el seu viatge pel País Valencià. Gràcies al seu descobriment i descripció li concediren l'honor que portara el seu mateix nom: la llinària de Cavanilles.

8. *Convolvulus valentinus* Cav., *Icon.* 2: 65, t. 180 (1793) [CONVOLVULACEAE]

Passejant per les muntanyes de la Marina Alta aplegà Cavanilles a Benitatxell i descobrí una corretjola nova. Considerant-la exclusiva de València li posà de nom *valentinus*. La corretjola blava de Cavanilles és un bell i valuós endemisme del Mediterrani occidental, com ja aventurà el científic.

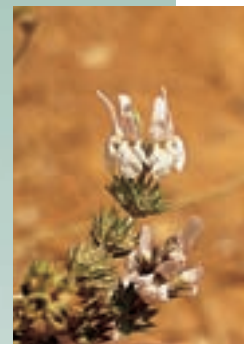
9. *Quercus valentina* Cav., *Icon.* 2: 25, t. 129 (1793) [FAGACEAE] = *Quercus faginea* Lam.

Quan Cavanilles ensopegà amb l'espectacular i abundant roure valencià considerà de seguida que era un arbre amb suficient entitat per ser tractat com una espècie independent. Finalment el nom "*valentina*" que el naturalista li atribuï durà ben poc perquè fou inclòs en la variabilitat del *Quercus faginea* i perdé així la seua autonomia.

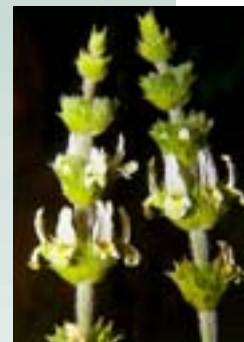
10. *Sideritis glauca* Cav., *Icon.* 2: 68, t. 185 (1793) [LABIATAE]

El conegut "rabo de gat" fou descrit per Cavanilles quan recorria la serra d'Oriola. L'absència total d'indument i les ceres blanquinoses que cobrien la planta foren les característiques d'aquest endemisme que més sorprengueren el botànic. Al juliol el podem trobar florit entre les timonedes.

11. *Sideritis leucantha* Cav., *Icon.* 4: 2, t. 304 (1795) [LABIATAE]

Cavanilles descrigué aquesta varietat de *Sideritis* quan es trobava entre Bocairent i Banyeres. Les seues flors blanques apareixen a l'agost i és una planta endèmica de les timonedes del sud d'Alacant i el nord de Múrcia. La seua troballa confirmà al científic l'abundància d'aquest gènere al sud del país.

12. *Teucrium aureum* Cav., *Icon.* 2: 16, t. 117 (1793) [LABIATAE]

La floració groga d'aquesta planta és visible entre maig i juliol. El seu indument daurat fou la característica que emprà Cavanilles per posar-li nom quan la trobà en territori valencià. Aquesta labiada, coneguda com "timó mascle", era utilitzada antigament contra les picades dels escurçons, encara que el científic dubtà sempre de la seua eficàcia.

